

Kısa bir mesaj için uzun bir cevap / makale

Category: Detektiv proza, Kitapcy, Romanlar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Kısa bir mesaj için uzun bir cevap / makale KISA BİR MESAJ İÇİN UZUN BİR CEVAP

Kısa bir mesaj için fazlaca uzun bir cevap olmuş olabilir bu yazı ama bir polisiyesever bilir ki, asıl gerçekler hep ayrıntıda gizlidir...

Tavsiye üzerine başladığım kitaba eşlik eden bir fincan kahve önümde sehpa da duruyor. Bahardayız ama hava soğuk. Battaniyeyi dizlerime çekmişim. Kitap akıcı ilerliyor. Telefonumda bildirim olduğunu belirten ışık yanıp sönüyor. Bir süre aldırış etmiyorum. Ama gözüm takılıyor. Daha fazla kayıtsız kalamıyorum. Çağın hastalığı; sosyal medya bağımlılığı yavaş yavaş kanıma işliyor biliyorum. “Bir yeni posta” cümlesinin yerini almış simge ekranın üst köşesinde. Açıyorum.

“Yazınızı okudum. Bir bayan olarak polisiye kitap, film ve hikayelere neden bu kadar ilgi duyuyorsunuz? Ailenizde bir polis mi var?” diye soruyor biri. Mesajın hangi kısmına takılsam bilemiyorum. Aslında tamamen safiyane duygularla yazıldığına emin olduğum bu mesajın üzerine, sorular teker teker belirmeye başlıyor aklımda...

Polisiye sevmek için erkek mi olmak gerekir?

Önyargılardan örülmüş bir duvar yine sahnede. Hem kadına hem polisiyeye karşı bir önyargı duvarı. Toplumda kanıksanmış bir algı ile, romantik olması gereken, naif ruhlu, güzelliğın beden bulduğu kadın; oldukça eril görülen polisiyeye nasıl ilgi duyabilir ki? Polisiye maçodur oysa, erkeksidir. Cinayet, hele hele kanlı ise daha da erkeksidir. Kadına yakıştıramaz bir türlü. Aşk romanları, şiirler okuması gereken kadın, neden polisiyeye ilgi duyar ki , diye sorgulamak da gerekir.

Polisiye o denli erildir ki bir çok polisiye yazarın baş kahramanı da sırf bu sebepten erkektir. Burada Tess Gerritsen, Sue Grafton, Stieg Larsson gibi bazı yabancı; kahraman olarak Kati Hirşel'i okuyucuya sevdiren Esmahan Aykol gibi yerli isimleri istisnai olarak adlandırıyorum. Ve gülümseyerek anılması gereken Miss Marple da tam bu esnada çıkıp geliyor beynimin bir köşesinden. O tatlı, meraklı kız kurusu için de Agatha 'yı saygı ile bir kez daha selamlıyorum.

Sokakta düşen bir çocuk görse yüreği hoplayan, izlediği filmde aşıklar kavuşunca gözleri dolan, giydiği kıyafete aynada beş kere bakıp, üç kere değişerek sokağa anca çıkabilen, saçı fönlü, dudağı rujlu, eli mutfakta hamarat bir kadın da olsak polisiye sevebiliriz. Hatta polisiye diye sınırlamadan, suç edebiyatı diye adlandırılan o geniş yelpazenin her türüne gönlümüzü kaptırabiliriz. Kim suçlu diye düşünerek , en ince detayları atlamamaya çalışarak okuduğumuz bir romanın son sayfalarında, kıyıda köşede bıraktığımız bir kişinin katil çıkmasına şaşırabilir, başka bir romanda psikopat katilimizin damla damla akıttığı kanın sıcaklığını iliklerimize kadar hissedebiliriz. Kimisinde tiksindirici derecede aktarılan işkence detayları ile ürperebiliriz de. Ama biz kadınlar katagorize edildiğimiz ve kalıba sokulmaya çalışıldığımız kadar ince, hassas ruhlu olmayabiliriz işte. Dünyada acının, kötücül güçlerin çokluğunun farkında olan gerçekçi yanımız ne kadar baskınsa, biz kadınlar, yüreğinin götürdüğü yere git diyen yanımıza daha çok tercih ediyor olmalıyız, arı kovanına çomak sokmayı...

Gelelim aklıma takılan bir diğer soruya...

Polisiyeye ilgi duymak için illa ailede olan bir polis ile empati kuruyor mu olmalıyım?

Ailede sadece bir tane polis varmış ve ben ne yazık ki onu tanıma şerefine nail olamadım. Hatta birçokları gibi, polis amca kızar, tarzı cümlelere maruz kalmış bir çocukluk sebebi ile de polis kavramını kendime çok da yakın bulmamışımdır. Mesele polislerle ilgili değil yani sevgili okur. Mesele;

bilinmezliğin merakında...

Her ne kadar bunca başarıya rağmen hala bazılarınca küçümsenen bir tür olsa da, polisiye aslında hayatın temel gerçekliklerinden biridir. İyi isen cennete, kötü isen cehenneme diyen temel öğretiler gibi, iyilik ile kötülüğün savaşı üzerine kurulmuş bir dünya düzeninin ta kendisidir polisiye. Yapan adına ne de acınası bir durumdur ki bu kitap türünü okuyanlar, aşağılanırlar. Kendilerini entellektüel camianın bir ferdi olarak adlandıran okur kitleleri üstten bakan bir bakış ile, ben bilmem kimin otobiyografisini, adını bile duymadığın ülkelerin tarihini okurken, sen eğleniyorsun anca, küçümsemeleri ile bakarlar. Şahsen çok yaşadığımdan bilirim. Ancak onlar bilmezler ki; polisiye diyip geçtikleri Grange'ı okuyan bir okuyucu, dünyanın bir çok ülkesini gezmektedir. Dan Brown okuduktan sonra, etrafında gördüğü ama nereden geldiğini bilmediği bir çok simgenin altında ne yatıyor kavramıştır artık. Karakter çözümlemeleri ve psikoloji, cevap Hercule Poirot ve gri hücreleri. İkinci Dünya Savaşı ve arkeoloji mi, Glenn Meade okumuş biri için ne kadar aşına konular. Biraz cerrahi, biraz da patoloji mi dediniz? Tess Gerritsen ile tanışmış mıydınız siz?

Mesele polislerle hiç de ilgili değil yani. Suç veya suçlu ile de değil. Mesele merak etmenin ve gizemleri keşfetmenin üstün hazzı ile ilgili. Sayfalara saçılan ipuçlarını toplamanın, karakterleri analiz etmenin, çıkarımlarda bulunmanın ve çözüme gitmenin hazzı ile...

Funda MENEKŞE. Detektif proza